

**МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У
ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

*Дмитрієва О.І., д.е.н., професор
Мордовцев О.С., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Одним з основних показників якості освіти є необхідність формування інформаційної компетентності, що визначає один з напрямків модернізації вищої освіти України. Пріоритетним завданням освіти є визначення компетентності у сфері інформаційно-комунікаційних технологій (далі ІКТ). Можливість формування цієї компетентності пов'язана з активною діяльністю учасників навчального процесу в інформаційному комп'ютерному середовищі. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі є важливим завданням сучасної професійно-технічної освіти. На даний час за сучасних умов розвитку суспільства актуальним є впровадження в навчальний процес методів, що базуються на використанні комп'ютерних технологій.

Комп'ютерні технології, ставши природним об'єктом навчального процесу, вплинули на всю систему навчання і стали цінним технічним засобом забезпечення цілісного процесу навчання у вищій школі. Впровадження інформаційно-комп'ютерних технологій у навчальний процес стало основою для створення нової форми уніфікованої безперервної освіти, яка ґрунтується на детальній самооцінці, що підтримується сучасними технологічними засобами та мотивується результатами самооцінки особистості. -виховна діяльність. Проблема освіти та розвитку ІКТ багатозначна і багатогранна. Незважаючи на актуальність і необхідність

інформатизації освіти, її сучасний стан є незадовільним. На сьогоднішній день використання ІКТ у ЗВО слабо пов'язане з навчальними планами та програмами, недостатньо опрацьовані педагогічні питання впровадження сучасних інформаційних технологій у навчальний процес, витіснення традиційних форм інтелектуальної та навчальної діяльності на основі ІКТ зустрічає опір. . Серед найважливіших проблем, що постають сьогодні перед вищою освітою, виділяють проблему кваліфікації науково-педагогічних кадрів, зумовлену наявним «розривом поколінь», малочисельністю або відсутністю обслуговуючого персоналу кафедр тощо [1].

Слід вважати само собою зрозумілим, що розвиток дидактичних матеріалів з використання ІКТ не встигає за розвитком технічних засобів на даний момент. Саме таке відставання, «нетехнологічність» наявних розробок є основними причинами розриву між потенціалом і реальними можливостями використання ІКТ у навчальному процесі вищої школи. Об'єктивний аналіз використання інформаційних технологій у ВНЗ сьогодні свідчить про те, що процес впровадження є дуже складним. Різноманітні спроби скоординувати зусилля в цьому напрямку не принесли належних результатів. Однією з головних причин такого стану є відсутність єдиної методології використання ІКТ у системі професійної підготовки бакалаврів і спеціалістів, що створює масу проблем, починаючи від інфраструктури інформатизації університету і закінчуючи використання педагогічних програмних продуктів у навчальному процесі. Вирішення цих проблем можливе лише на основі серйозного комплексного аналізу в контексті широкого використання ІКТ, а також прогнозування інформатизації вищої освіти. Отже, існує протиріччя між необхідністю інформатизації навчального процесу на основі широкого використання ІКТ та недостатньою розробленістю всіх аспектів впровадження у вищій школі. Щоб навчальний процес відповідав розвитку комп'ютерної техніки та

інформаційних технологій, необхідне постійне самовдосконалення всіх учасників цього процесу. Інформаційні процеси в суспільстві базуються на використанні різноманітних технологій і все більше проникають у різні сфери життя, зокрема науку та освіту. З метою оволодіння дисциплінами напряму на різних рівнях, розвитку вмінь і навичок розв'язувати типові практичні задачі в обраній предметній галузі, навчитися аналізувати та приймати рішення в нестандартних проблемних ситуаціях, розвивати вміння окремих видів діяльності, проводити навчально-дослідні експерименти та моделювання вивченого об'єкту і процесу, для контролю та оцінювання рівнів знань і вмінь у різні періоди навчального процесу необхідно використовувати різноманітні навчальні засоби ІКТ у навчальному процесі.

Стрімкий розвиток інформаційно-комп'ютерних технологій зумовлює необхідність постійного навчання та підвищення кваліфікації спеціалістів у цій галузі. Постійне оновлення комп'ютерної техніки, комп'ютерних кластерів і систем, інформаційних технологій для виконання автоматизованих експериментальних і наукових досліджень призводить до розробки нових операційних систем, мов програмування, графічних, проектно-розрахункових систем, офісних додатків. Для функціонування постійно вдосконалюваної сучасної обчислювальної техніки необхідна система підготовки ІТ-фахівців з необхідними знаннями та навичками. В даний час електронні навчальні ресурси стають реальними елементами розвитку освіти. Але, як і будь-яка освітньо-педагогічна технологія, вони змінюються відповідно до умов навчання і потребують трансформації в рамках навчального процесу [2].

Використання лише електронного навчання, як і традиційного, не дає того результату, який виходить у результаті навчання за змішаною системою. Змішане навчання дозволяє поєднати традиційну модель навчання, коли заняття проводяться в аудиторній формі (лекції, семінари,

практичні заняття, лабораторні роботи), а частина практичних занять проводиться в електронному вигляді. Це дозволяє викладачеві зосередитися на більш цікавих і складних темах і питаннях курсу, не приділяючи особливої уваги основним теоретичним поняттям, які студент може засвоїти самостійно, виконуючи електронні тести або беручи участь у спільному обговоренні на форумі. Усі електронні ресурси викладачі мають правильно використовувати у навчальному процесі. Тому дуже важливо проводити перепідготовку педагогічного складу та поведінки

практичні навчальні семінари для ознайомлення з новітніми засобами та техніками електронного навчання. Для ефективного навчального процесу викладач повинен заздалегідь визначити, який матеріал буде обговорюватися на заняттях, а який можна викласти в електронному вигляді. В електронній формі можуть бути тести, файлообмінники, електронні заняття тощо. Викладач повинен розуміти, які електронні форми та ресурси найкраще дозволяють вивчати той чи інший розділ навчального курсу. Водночас критерії використання цих ресурсів для викладача є специфічними критеріями оцінювання знань учнів при виконанні завдань електронних ресурсів та формування компетентності, оскільки майже всі завдання виконуються за відсутності викладача, а це не допускати оцінювання знань так само, як це відбувається на занятті. Тому учні мають бути впевнені, що, подавши на перевірку електронне завдання, досягнуть того результату, якого прагне викладач, розробляючи критерій оцінювання знань учнів. До критеріїв оцінювання знань входять такі показники, як мінімальний та максимальний бал за виконання завдання, точна інформація про оцінку кожного балу, перелік джерел для пошуку інформації при виконанні завдання, опис вимог до реєстрації, терміни виконання. виконання завдання, опис заходів у разі несвоєчасного виконання завдання. Ці параметри є обов'язковими, але кожен викладач може розробити додаткові параметри, які можуть бути більш відповідними для конкретного

предмету та краще відображати суть знань, що передаються. Якщо говорити про традиційні форми навчання, то до них відносяться: денна, заочна та дистанційна. Усі ці форми використовують електронні ресурси, загальною вимогою до яких є якість знань, отриманих учнями в процесі навчання.

Крім навчального процесу, ІКТ широко використовуються для організації, управління та моніторингу навчального процесу, підтримки електронного документообігу та дистанційної взаємодії учасників-для навчального процесу, а також для організації доступу до навчальних баз даних, електронних бібліотек, методичних матеріалів тощо [3]. Таким чином, «якість освіти» представлена у вигляді якості результату освітнього процесу, що представляє собою відповідність рівня знань студентів і випускників вимогам стандартів, а також у вигляді характеристика системи забезпечення цієї якості, тобто рівень підготовки абітурієнтів, професорсько-викладацький склад, матеріально-технічне забезпечення якості підготовки та використовувани освітні технології.

Використання сучасних інформаційно-комп'ютерних технологій відкриває перед викладачем нові можливості у викладанні своєї дисципліни. Вивчення будь-якої дисципліни з використанням ІКТ дає можливість студентам брати участь у створенні елементів уроку, навичок наукової та самостійної роботи, що сприяє розвитку інтересу студентів до дисципліни. Впровадження ІКТ у навчальний процес дає змогу підвищити ефективність занять, звільнити викладача від рутинної та непродуктивної роботи, посилити привабливість подачі матеріалу, диференціювати типи завдань і різноманітність занять, а також урізноманітнити форми зворотного зв'язку. Сучасний освітній процес вимагає, щоб кожен викладач з будь-якої дисципліни міг підготувати та провести урок з використанням ІКТ, що є можливістю зробити урок більш яскравим, насиченим та цікавим. Впровадження ІКТ у навчальний процес є одним із шляхів підвищення мотивації навчання, що сприяє розвитку творчої особистості не лише учня,

а й учителя та допомагає реалізувати головну потребу людини – спілкування. , освіта, самореалізація.

Отже, використання ІКТ є важливим у реалізації творчого потенціалу будь-якої категорії студентів і дозволяє вирішити головне завдання сучасної вищої освіти – це розкриття здібностей кожного студента. Інтенсивне використання комп'ютера та ін.

Технології формування в сучасному університеті є запорукою успіху в усіх сферах його діяльності. Таким чином, використання комп'ютерних технологій – це не модний вплив, а необхідність, продиктована сучасним рівнем розвитку освіти.

Література

1. Книш, І. Комунікаційні та інформаційні аспекти розвитку сучасної освіти та виховання. Вища освіта України. 2016. № 2. С. 18–24.

2. Дмітрієва О.І., Чопік О.В. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні старшокласників з порушеннями інтелектуального розвитку». ІТЗН. 2021. Том 86. № 6, С. 30–51.

3. Жалдак, М. І. Проблеми інформатизації навчального процесу в середніх і вищих навчальних закладах. Комп'ютер у школі та сім'ї. 2013. № 1. С 8-15.